NUKU
teater · muuseum

NUKU teatri

LEHT

NUKU TEATRI LEHT JAANUAR 2018

maski kunstnik Rosita Raud · näitleja Getter Meresmaa · fotograaf Siim Vahur

27. märtsil toimub NUKU teatris rahvusvahelise teatripäeva pidulik tähistamine ja eesti teatri aastaauhindade üleandmine.

Auhinnagalast teeb otseülekande ETV.

Intervjuu: MIRKO RAJAS
NUKU kunstiline juht

Mis on NUKU sinu jaoks praegu?
Taju NUKU tervikpildist on seoses ametivahetusega muutunud: näen aina selgemalt, et igal teatril on oma kindel koht Eesti kultuuriruumis ja ühiskonnas – mõnel selgem, mõnel hägusam. NUKU teatri suuremateks eripäradeks on kõrgendatud huvi visuaal-, objekti- ja nukuteatri vastu ning adresseeritus noorele vaatajale. Meie teater on koht, kust saadakse tihtipeale esimene kokkupuude teatrikunstiga. Teisi teatreid, kus ollakse sellisel määral pühendunud noorele vaatajale, Eestis ei ole, nii et minu jaoks mängib NUKU olulist rolli noore inimese arenguloos.

Kasutad NUKUst rääkides tihti väljendit „noore vaataja teater". Mida sellega silmas pead?
Mõiste „noore vaataja teater" juurde jõudsime analüüsides, mis on NUKU teatri kõige tugevam alustala. Muidugi on meie repertuaaris lavastusi ka täiskasvanutele, kuid fookuspunkt on siiski noorel vaatajal.
Mulle tundub, et meie teater on seda rolli läbi aegade kandnud. Vormilisi otsinguid on olnud mitmesuguseid, aga vorm ei ole täna eesmärk omaette – ikka sisu enne vormi.
Tuleb selgelt teadvustada: kellele mängitakse, mida mängitakse, kuidas mängitakse. Küsimusele „kuidas?" annavad sisendi trupi võimekus, loomenõukogu ja teatri üldine vormiline fookuspunkt, kuid alguse saab see ikkagi materjalist ning lavastaja käekirjast, visioonist.

Kas on oht, et nukuteatrikunst kaob NUKUst?
Traditsiooniline nukuteater NUKU teatrist ei kao, vaid on elavas dialoogis tänase teatriga. Nukuteater kui väljendusvorm ei seisne ainult sõnades, vaid tegutsemises – see väljendub kõige paremini lavastuste kaudu. Oht, et nukuteater teatrist ära kaob, on pikas perspektiivis muidugi alati olemas, aga see juhtuks ainult sel juhul, kui kaovad inimesed, kelle jaoks on see südamelähedane teatrivorm. Hetkel on meie majas töötavate lavastajate, kunstnike ja näitlejate peamiseks väljendusvahendiks sulam psühholoogilisest teatrist ja nuku-, objekti ja visuaalteatrist. Sellega edasi minnes jõuame ühel päeval huvitava ning heas mõttes intrigeeriva tervikuni.

Milline on sinu suhe nukuteatrikunstiga?
Minu lavastajakäekiri on pigem nukuteatrilik, kuid püüdlen aina enam sisu ja vormi tasakaalu suunas. Psühholoogilises lavastuses on huvitav kasutada ka visuaal-ja nukuteatri väljendusvahendeid, mõnikord need rikastavad, teinekord segavad.
Mul on raske vastu võtta teatrit, kus psühholoogia täielikult puudub – seega uurin alati, kuidas neid omavahel ühendada.
Meil on suure teatri võimalustega väike teater. Arvestades punkti, kuhu NUKU täna välja on jõudnud, oleks keeruline ja isegi mõtlematu teha ainult nukulavastusi. Meie praeguses repertuaaris on eriilmelise vormiga lavastusi ja seda suunda jätkame ka tulevikus.

Millistel alustel toimub NUKUs lavale jõudvate teoste ja ka lavastajate valik?
Lavastajate puhul on väga oluline just tahe töötada meie trupiga – näitlejatega ning toetava meeskonnaga, kes siin majas on. Kindlasti mängib rolli lavastaja kindel nägemus, tugev vormitaju ja elav otsingulisus. Igal hooajal kutsume teatrisse mõne erksa mõtlemise ja põneva käekirjaga külalislavastaja. Materjalide valimine käib väga erinevaid teid pidi. Noorsugu on selles mõttes põnev, et nad on küll pidevas muutumises, aga samas on mingid üldinimlikud teemad, mis neid ikkagi kõnetavad. Teater peaks noortega küll kaasas käima nüüdisdramaturgia kaudu, aga suunama ka klassika juurde – üks täiendab teist. Noort vaatajat ei pea alati kõnetama nende argiprobleemidega. Kui teater kunstivormina juba huvi pakub, siis mõtestab ning väärtustab publik nii Tšehhovit, Tammsaaret kui ka nüüdisaegseid autoreid.

Kuidas sai sinu enda tulevase lavastuse aluseks A. H. Tammsaare „Noored hinged", mis jõuab lavale selle aasta sügisel?
„Noored hinged" on minuga kaua kaasas käinud. Mäletan, et lugesime seda Lembit Petersoniga kunagi Vanalinna Hariduskolleegiumi teatriklassis. See teos läks mulle väga korda – tundsime midagi ära, tajusime, kuid tookord me seda lavale siiski ei toonud. Lugesin seda mõne aasta pärast ülikoolis ning hiljem veel ja veel… Kuni ühel hetkel mõtlesin, et praegu on teatrisse tulnud noori näitlejaid, kellega sooviksin koos töötada. Lugesin „Noored hinged" uuesti üle ja mõistsin, et nüüd on õige aeg! Tammsaare loodud tegelaskujusid on hea tuua inimestele lähemale. Mind inspireerib ka mõte Tammsaarest kui noortekirjanikust – ka antud teos on autoril läbi elatud ning kirja pandud üsna noores eas.

Selle teose teemad ja küsimused on ajatud. Armastuse mõtestamine, endale elukaaslase leidmine, abielu: on see võtmine või andmine, saamine või loobumine? Arvan, et see lugu võib puudutada nii noort kui vanemat vaatajat. Isegi kui vastus ei pruugi kohe selguda, on tähtis mõtestada – see suunab ehk sisulisemale otsingule ka elus.
Mis veel oluline: kõik need kuus tegelast mitte ei põgene armastuse eest, vaid justkui kahmavad seda endasse. Aeg-ajalt tekib tunne, et meie ajal on hõlpsam armastust ignoreerida – et see on midagi ohtlikku. Mind inspireerib mõte, et kogu selle perioodi vältel, mille Tammsaare selles loos esile toob – üks etapp nende tegelaste elust –, nad tõesti üritavad ujuda justkui vastuvoolu armastuse suunas, et tabada selle tuuma ja põhiolemust. See on ilus mõte – nad kardavad küll, aga ikkagi lähevad edasi. Tihtipeale inimene põgeneb ju armastuse eest, või siis kannatuse eest, mida see endaga kaasa võib tuua. On oluline julgustada inimesi armastust otsima, selle poole liikuma, kuigi eksime sel teekonnal palju ega leia seda alati sealt, kust otsisime või lootsime.

Kes on Sinu lähimad mõttekaaslased NUKU teatrit suunates ja kujundades?
Minu jaoks on teater meeskonnamäng. Üksi ei saa teatrit kunstiliselt juhtida, ümbritsevad inimesed on mulle olulised. Kui kunstilise juhi kohale kandideerisin, oli üks minu soove, et saaksin moodustada loomingulise tuumiku inimestest, kellega koos mõtiskleda ja kellele toetuda.
NUKU loomenõukogusse kuuluvad praegu lavastaja Leino Rei, peakunstnik Rosita Raud, dramaturg Priit Põldma, teatri juht Joonas Tartu ja näitleja Katri Pekri, tulevikus veel mõned inimesed. Meil toimub palju sisulisi arutelusid ja analüüse, kus igaühel on oma roll, oma mõtted.
Isikliku ambitsiooni kõrval on tähtis tervikpildi nägemine ja objektiivselt vaatamine, kuidas teatri rolli ja tugevusi kõige paremini esile tuua.
Samuti armastan väga näitlejaid, nende mõtted ja tähelepanekud on tähtsad. Püüan teatris jõuda selleni, et näitlejad tajuksid end kunstnikena, mitte mehaaniliste osadena suurest masinavärgist.

Kuhu NUKU liikumas on? Kas on seatud konkreetseid eesmärke?
NUKU maja on pikalt ehitatud, oleme välise poole valmis saanud, meie ruumid ja asukoht Tallinnas vanalinnas on suur väärtus. Kasvame iga päev, et seda kõike ka sisu poolest väärida. Arvan, et esimesed märgid, kas ja kuidas teater muutuma hakkab, selguvad alles 3–4 hooaja jooksul.
Üldprintsiipe lühidalt kokku võttes on eesmärgiks sisu ja vormi ühtsus. Oluline eesmärk on muidugi ka see, et kogu kollektiivil oleks alati võimalik kasvada nii kunstnike kui inimestena.
Nagu inimese kasvamine, on ka teatri areng aeganõudev protsess. Peamine, et jätkuks piisavalt jõudu, inspiratsiooni ning mängurõõmu. Teatris ei tohiks liiga süngeks minna – ennast tuleb küll tõsiselt võtta, aga ka mängurõõm on oluline.

Tee ideeni lavastada „GULLIVERI REISID"

Töö teatrilavastusega kestab kuid, kui mitte aastaid. NUKU teatri 2018. aasta suvelavastus sai mõttena alguse juba möödunud suve hakul. Oma lavastajapäeviku märkmeid jagab „Gulliveri reiside" lavastaja TAAVI TÕNISSON.

Juuni algus 2017
NUKU uus kunstiline juht Mirko Rajas pakub mulle, et võiksin lavastada järgmise aasta suvelavastuse. Mängupaigaks katlamaja Viinistul. Eesmärgiks on luua kõgu perele mõeldud lavastus, mis oma sisult sobituks antud keskkonda. Palun järelemõtlemiseks aega. Lubadus iseendale: võta see töö vastu ainult sel juhul, kui mõte uuest lavastusest sulle enam rahu ei anna!

Paar päeva hiljem
Ööl ja päeval keerleb kõik mu ajus ainult uue potentsiaalse lavastuse ümber. Kujutluses kangastuvad erinevad pildid. Näen unenägusid näitlejatest, prooviprotsessist. Võimalusi lõputul hulgal. Tunnen, et pean andma Mirkole nõusoleku. Kohtume Mirkoga teatris ja lööme käed! Hiljemalt septembri keskpaigaks pean materjali osas otsusele jõudma.

20. juuni
Täna tuhlasin oma „lavastajaportfellis", et revideerida ideid. Samuti külastasin raamatukogude katalooge ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehekülge, et leida uusi raamatuid, mida lugeda. Eesmärgiks leida lavastuse tarbeks materjal, mis mind kõnetaks ning millel oleks potentsiaali sobituda etteantud tingimustega. Mu öökapile kogunes ühe päevaga virn raamatuid. „Natuke suvelugemist," ütlen iseendale ja muigan, sest kuhjas on üle neljakümne raamatu.

14. juuli
Loen ahnelt. Näljaselt. Nii mõnigi raamat on tõstetud virna, mille võiks nimetada: „Võimalik". Aga päris äratundmist ei ole toimunud. Tajun, et aastatega muutub valiku tegemise protsess järjest keerulisemaks. Tahan teha ainult seda, mis päriselt puudutab. Aga kuidas õige ära tunda? Vastutustunne teatri ja publiku ees kasvab samuti...

August
Raamatukuhi mu öökapil on jõudsalt kahanenud. Südamesse on jäänud mõned lood. Aga millegipärast on tunne, et see „õige" alles ootab avastamist.

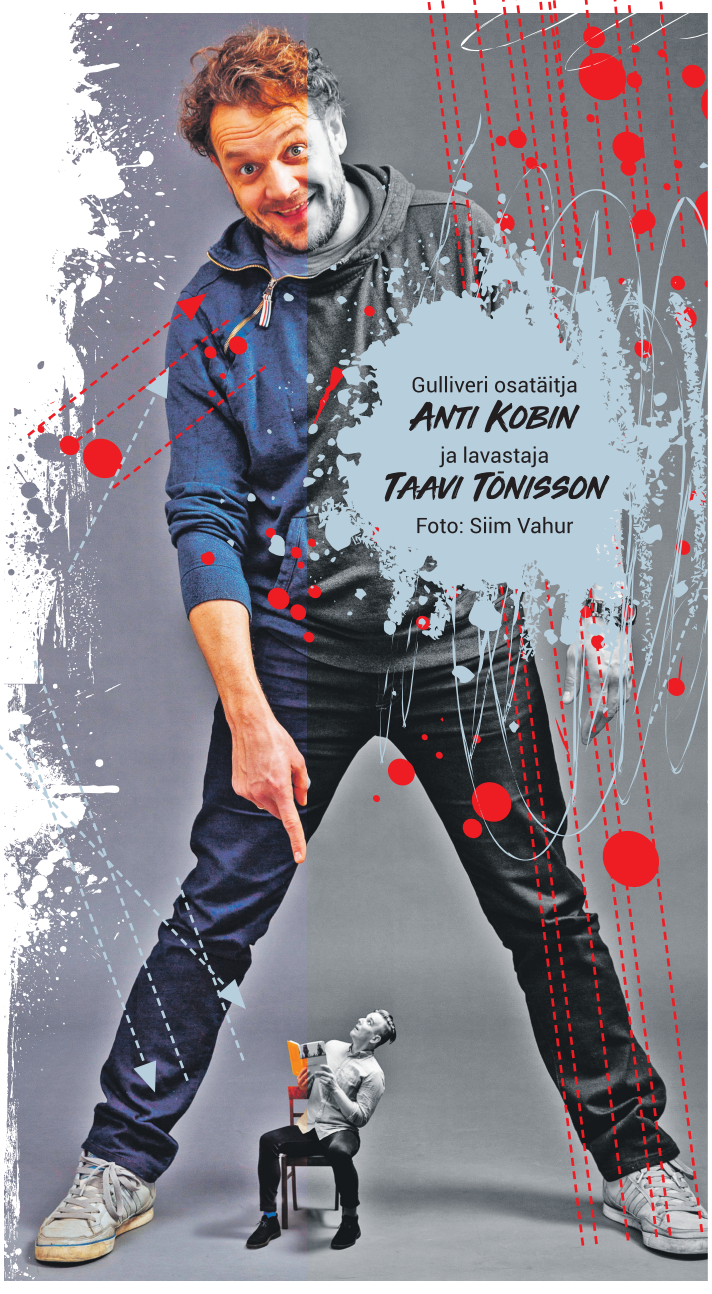

Septembri keskpaik
Täna öösel tabas mind poolunes ilmutus. See sundis voodist välja tulema ja raamaturiiuli juurde minema. Olemas! Just see, mida otsisin. Jonathan Swifti „Gulliveri reisid".

Paar päeva hiljem
Kummaline, kuidas kõik langeb oma õigele kohale, kui õige materjal on leitud. Loen ja tunnen, kuidas sisemuses olen järjest veendunum, et just seda lugu tahan teha. Kõik, mida Swift kirjutab, tundub tänapäevane ja aktuaalne. Swift suhtub põlglikult ühiskonda, milles ta on sunnitud elama, ja see ilmselt on olnud ka „Gulliveri" kirjutamise algimpulss. Minus põlgust ega kibestumist ei ole, küll aga on mure.

Septembri lõpp
Täna rääkisin Mirkole oma mõtetest ja tundub, et ka talle minu idee sobib! Nüüd on vaja lavastusmeeskond kokku panna. Juba tean, et tahan teha koostööd Marion Unduskiga ja Urmas Lennukiga. Samuti on selgemast selgem, et koreograafina peab lavastuse juurde kuuluma Olga Privis. Ning muusikat palun looma Liina Sumera. Kes aga näitetruppi kuuluksid? Tundub, et trupp peab olema võrdlemisi suur.

17. oktoober
Katkend kirjast dramaturg Urmas Lennukile: „Tahaksin teha ühe seiklusliku lavastuse, mille peategelane saaks oma teekonna jooksul targemaks. Aga et jääks ikka lootus ka kogu inimkonnale! Samas meeldib mulle väga see mõte, et on veel nii palju asju, millest me ei jaga mõhkugi, ja me ei tohiks kunagi mõelda, et oleme kõige paremad-targemad-õigemad-ülimuslikumad...
Tahan lavastuses kindlasti kasutada nukke. Ja olen praegu kahevahel, kas Gulliver on oma reisidel nukk või on seda liliputid ja hiiglased? Tervet lavastust nukuna peategelane vist välja ei vea. Peab kindlasti kasutama ka elus-plaani."

26. oktoober
Oleme Viinistul. Ilm on külm ja tormine. Lumi. Katlamajas ringi jalutades tekib palju tundeid; tahaksin ära kasutada kogu ruumi ja selle räämas olemuse. Tolm, seintelt kooruv krohv. Tellised. Mitu erinevat tasapinda. Lavastuse faktuur ning lavakujundus peavad olema samasugused – keskkonda arvestavad. Robustne esteetika. Nähtavad konstruktsioonid. Raud. Puit. Ruum, mis muutub vaataja silme all. Tinglikkus. Väga olulisel kohal saab olema valguskujundus.
Lühike telefonikõne Priidu Adlasele annab selguse, et meil on meeskonnas ka väga tugev valguskujundaja.

4. november
Lavastuse kunstnikule Marion Unduskile kirjutan nõnda: „Üheks lavastust läbivaks teemaks saab ilmselt usk. Headusesse, inimlikkusesse, iseendasse, üksteisesse. Lõppeks on kõik selles loos taandatav usule. Kui pole usku, võtab võimust hirm. Me võimegi jääda nääklema mõttetute detailide üle, nagu teevad seda liliputid, kes ei suuda aktsepteerida, et muna võib koorima hakata ükskõik millisest otsast. Arvamuste paljusus ei vii mitte kuhugi, kui meil puudub usaldus ja usk, et ühisosa on olemas. Mu meelest on see täpselt protsess, milles täna elame – kui vaadata, mis toimub poliitikas ja ühiskonnas laiemalt. Killustatus ja demagoogia. Musta võib igasuguse valehäbita valgeks rääkida ja valge mustaks. Kõik on lubatud. Eesmärk pühitseb abinõu. Pole enam moraalset kompassi... Lavastusest tahan ikka, et jääks kõlama ka lootus paremale, helgemale tulevikule!"

„GULLIVERI REISID"
esietendub 1. juulil Viinistu Katlamajas ja sobib kõigile alates 7. eluaastast.

EKSPERIMENT: beebinukuga beebivõimlemisel

Autor: Kati Kuusemets

NUKU teatri töökodades, nukukunstnik Rosita Raua ja nukumeistrite koostöös sündis Hugo – pabermassist pea ja tekstiilist kehaga poisiklutt, kohe algusest peale umbes aastase lapse suurune ja mängimiseks valmis. Temast saab lavastuse „Päris mäng" peategelane. Aga enne publiku ette jõudmist tuleb tal tuttavaks saada nendega, kes talle laval elu annavad – NUKU teatri trupiga värskelt liitunud näitlejate Getter Meresmaa ja Mihkel Vendeliga. Tema mängu-ema ja mängu-isaga, kes tegelikult hakkavad temaga mängima täitsa päriselt.

Et Hugo, Getter ja Mihkel omavahel tuttavaks saaksid ja üksteist tundma õpiksid, alustati algusest. Nukuteatris on see ikka nii – sest iga nukk on isemoodi. Tuleb aru saada, kuidas just see nukk liigub, vaatab, tegutseb ja teatrivaatajaga suhtleb. Ja Hugo puhul alustati õppimist nii, et mindi temaga päris laste juurde – päris beebide võimlemistundi vaatama, kogema ja järele proovima.

Eksperiment leidis aset Pelgulinna Perekeskuse beebivõimlemistunnis, kus Getter, Mihkel ja Hugo väga soojalt vastu võeti. Kellelgi ei olnud võõristust näitlejate ega nuku ees, kes õppisid liigutusi ja omavahel suhtlemist just samamoodi kui võimlema tulnud emad oma lastega. Tehti harjutusi väikeste ja suurte pallidega, kõiksugu keeramisi ja pööramisi, prooviti kõristi haaramist ja mängiti kangastega. Peaaegu kõiki harjutusi sai nukuga kaasa teha. Vaid kukerpall oli Hugole ja tema juhtijatele keeruline.

Võimlemistunni loomulikus ja vahetus keskkonnas sai nukk elu sisse. Nii noorte näitlejate kui ka lavastaja arvates oli ettevõtmine tulevase lavastuse jaoks väga kasulik. Näitleja Getter Meresmaa: „Nii palju oli teiste pealt võtta! Nägime laste täpseid asendeid ja sain aru, et nuku pead ei tohiks liialt kontrollida – seda peab lihtsalt paigal hoidma, sest lapse pea ongi justkui veidi kaalutu." Mihkel Vendelit hämmastas, kui kerge oli rolli sisse elada: „Tegime nukuga konkreetsed harjutusi nagu ka emad oma lastega. Alguses ma kontrollisin end ja mõtlesin, et kus ma olen. Aga varsti kadus see ära – seal võis täitsa ära unustada, et mängime nukuga. Olimegi seal nagu ema ja isa oma lapsega." Ka lavastaja Leino Rei jäi eksperimendiga rahule: „Nukk elas ikka kogu aeg. Kogu eksperiment oli suhteliselt tegevuslik ja asjalik. Ettevõtmine tõestas, et selle nukuga saab päris palju teha – väga palju piiranguid ta meile ei sea."

Nii et väike Hugo oli näitlejate abiga „Täitsa nagu päris!", nagu hüüatas beebivõimlemise juhendaja Solvi Kruus. Jääme ootama, kuni Hugo „Päris mängus" päriselt elama hakkab!

Lavastus „PÄRIS MÄNG" esietendub 25. veebruaril ja on sobilik lastele vanuses 2–4.

„PÄRIS MÄNGU"
peategelased rolliõpingutel beebivõimlemistunnis. Suur tänu Pelgulinna Perekeskusele ja juhendaja Solvi Kruusile!
Foto: Indrek Rammus

Millal on laps TEATRIKÜPS? Aga täiskasvanu?

Autor: Leino Rei

Nii on kujunenud, et noorele vaatajale suunatud lavastuste puhul tuleb kõigepealt paika panna ealised orientiirid. Seevastu täiskasvanute teatri tutvustustes on esmajärjekorras kirjas žanr ja mitte kunagi vaataja vanus. Kõlaks ju kentsakalt – lavastus 42–44aastasele vaatajale!

Kas lastelavastuste ealised suunised toimivad ka tegelikkuses? Suures plaanis jah. Reeglina ei lähe 14-aastased vaatama väikelastelavastusi ja vastupidi. Samas, etendusel, millel seatud vanusepiiriks 5–10, võib üsna tihti näha nii nelja-, kolme-, kui kaheaastaseid. Isegi imikuid. Miks? Mõned vanemad leiavad, et laps on piisavalt tubli, arenenud ja hästi kasvatatud, et minna vaatama suuremate etendusi. Ja vanematel on sageli õigus! Nemad tunnevad oma last kõige paremini, oskavad tema arengufaasi hinnata adekvaatsemalt kui numbritega seatud piirid võimaldavad. Ometi võib ka selguda, et laps, kes suudab kodustes tingimustes olla juba väga iseseisev, võib võõras keskkonnas sattuda segadusse ja kaotada pinna jalge alt. Seega, tal on harjumiseks vaja aega ja sobivaid tingimusi. Seepärast püüabki teater suunata üheealised koos teatrit avastama.

Teatud vanuses on aga lapse areng pööraselt kiire. Kui panna kõrvuti kahe- ja nelja-aastane, siis nende areng võib olla väga erinevas staadiumis. Ja jällegi ei ole selget reeglit – kui üks kaheaastane suudab jälgida etendust huviga algusest lõpuni, siis mõni neljane seda ei suuda. Ja see võib olla täiesti proosalistel põhjustel – laps magas halvasti, on väsinud, võib olla näljane ja see kõik mõjutab tema reageeringuid. Lapse emotsionaalne seisund teatrisse saabudes sõltub muidugi paljus vanema või õpetaja panusest ja siinkohal saame rääkida täiskasvanu (teatri)küpsusest.

Milline on lapsevanema või õpetaja roll teatris? Kas olla saatja, tugiisik, kes maksab pileti eest? Sellise n-ö tugiisiku tunneb kiiresti ära. Tema fookus ei ole laval, vaid kontrollivalt lapsel, veelgi halvemal juhul aga nutifonis. Ja see on valus pilt, mis räägib vanema ja õpetaja (teatri)küpsusest, õigemini selle puudumisest. Sõnatu signaal, mida lapsele sel viisil edastatakse, võib lapse vaimse ruumi kujundamisel olla palju mõjusam kui mistahes etendus. Laps tajub, et täiskasvanul puudub teatri vastu huvi ja võtab selle suhtumise alateadlikult üle.

Kõige vahvam on aga näha õpetajaid ja vanemaid, kes on lastega võtnud ette teekonna avastada teatrit koos! Need inimesed ei kiirusta lapse emotsioone vaigistama, sest kui laps tahab etenduse ajal reageerida, naerda, midagi öelda, siis järelikult tekkis tal mingi mõte või tunne, mida ta tahab jagada ning see on vaimse arengu kõige selgem signaal. Ja selline kaasaelamine tekitab seletamatu sünergia lava ja saali, näitlejate ja vaatajate, laste ja vanemate vahel ning see on kvaliteet, mille nimel mõlemad osapooled peaksid pingutama.

Oluline on aru saada, et nii teatritegijad kui ka lapsevanemad ja õpetajad on ühes paadis. Meievaheline dialoog on oluline, see kujundab lapse vaimset ruumi ja seeläbi huvi kogu maailma suhtes. Otsime kontakti. Küpseme koos.

NUKU teatri lavastaja ja näitleja **LEINO REI**
Foto: Jaana Süld

MIHKEL VENDEL liitus NUKU teatri näitetrupiga mullu veebruaris ja tegi kohe järjest kaks peaosa – lavastustes „Timm Thaler ehk Müüdid naer" ja „Mees, kes ei teinud mitte midagi". Sisseelamine sujus mõnusalt ja nüüdseks tunneb ta, et on teatriperes omaks võetud.

NUKUsse tuli Mihkel visiooniga, et siin saab kõike teha. „Meie repertuaar on hästi laiapõhjaline. Mulle meeldib, et praegu teeme „Päris mängu", mis on nukkudega; suvelavastus oli draamatükk ja „Noored hinged", kus teen järgmise rolli, tuleb ilmselt sügavalt psühholoogiline."

Teatri kõrval tegeleb Mihkel spordiga – mängib jalgpalli, käib iga päev ujumas ja treenib triatlonideks. Teiseks harrastuseks on laulmine: „Mulle meeldib teatris oma garderoobis kitarri mängimas ja laulmas käia. Tahan laulmisoskust kogu aeg soojana hoida, et hääl ei muutuks ja nõksud ei ununeks."
Olles ka ise mitmekülgsete huvidega, naudib Mihkel NUKUs seda, et on palju erinevaid žanre ja mängitakse erinevatele vanusegruppidele. „See on teater, kus on kogu aeg huvitav!"

Näitleja **GETTER MERESMAA** asus NUKU teatrisse tööle 2017. aasta sügisel, pärast TÜ Viljandi kultuuriakadeemia näitlejaeriala lõpetamist, ent on NUKU teatriga seotud juba aastast 2011, mil ta astus noortestuudiosse.

„NUKU on minu arvates väga suurt avastamisrõõmu pakkuv koht!", ütleb Getter oma esimese töökoha, oma koduteatri kohta.

Talle väga meeldib nukuga laval olla, sest nagu ta õppinud on – nukk võib teha kõike! Värskelt teatrisse tulnuna on ta täis ener-giat, mängu- ja katsetamissoovi, tahet teha võimalikult palju ja võimalikult eripalgelisi töid. Väljaspool teatrit suunab ta oma aja ja tegutsemistahte hispaania keele õppimisse, joogasse ning hääleseadesse.

Praegu käivad Getteril väikelastelavastuse „Päris mäng" proovid. „Tahan õppida, kuidas osata kanda väikelastetükki ja kuidas nukul elu sees hoida… Tahan sellesse maailma sisse elada ja mul on hea meel, et saame minna algusest peale päris oma asjaga – päris mänguga!"

LEMUEL JA GAVROCHE – kaks uljast poissi viimaseid kordi laval

Sel hooajal mängitakse viimaseid kordi lavastusi „Väike Gavroche" ja „Lemuel Pitkini demonteerimine".

Mirko Rajase lavastatud „Lemuel Pitkini demonteerimine" on lavastus täiskasvanutele, kus nii nukuteatri kui ka psühholoogilise teatri väljendusvahendite abil jutustatakse lugu noormehest, kelle õnneotsimine laias maailmas toob talle kaasa rohkem häda, kui mees kanda suudab. Elus püsimiseks ja oma armastuse, vaimu ning füüsise säilitamiseks on vaja asuda karmi võitlusse, kus mängitakse inimese vabaduse, eneseväärikuse ja hingepuhtusega.

Taavi Tõnissoni lavastus „Väike Gavroche" toob vaatajate ette Victor Hugo romaani „Hüljatud" ühe peategelase – Prantsuse revolutsiooni aegses Pariisis elava tänavapoiss Gavroche'i. Ajal, mil Prantsusmaa kuningas on unustanud rahva eest hoolitsemise, kannab Gavroche hoolt oma tänava inimeste eest – nagu väike hea kuningas, kelle kuningriigis on kõik võrdsed. Nimiosas Mart Müürisepp, teistes rollides suur osa NUKU trupist. Lavastus sobib kõigile alates 7. eluaastast.

„(p)ÖÖ" ehk lavastus PIMEDUSEKARTUSEST

Aprilli lõpus jõuab NUKU teatris lavale „(p)ÖÖ" – lavastus pimedusekartusest 5–10aastastele lastele. „(p)ÖÖ" on Zuga tantsuteatris kaasavaid lastelavastusi loonud Tiina Mölderi ja Christin Tauli esimene koostöö NUKU teatriga.

„(p)ÖÖ" on kaasav lavastus, kus näitlejad, jutustades lugu, avavad ukse ka publikule, pakkudes erinevaid võimalusi ühiselt loomiseks ja kaasa mängimiseks. Lavastuse põhiteemaks on pimedusekartus ja hirm tundmatu ees. Teemad on pärit elust enesest – lavastuse autorite lastelt, kelle pimedusekartust nad on oma peredes kogenud ja ületada püüdnud. Seepärast hakatakse lavastust luues otsima vastuseid küsimustele: Mida siis täpselt kardetakse, kui kardetakse pimedust? Mida pimedus endas peidab? Pimedus on salapärane ja tundmatu keskkond, aga mis juhtub siis, kui pimedusega sõbraks saada? On see võimalik?

„(p)ÖÖ" trupp usub, et just teatrikogemuse kaudu on võimalik pimedusega kohtuda, selle sisse minna ja sellega tuttavaks saada. Mänguline ja ohutus keskkonnas toimuv kohtumine ühe võimaliku hirmuga loob lastele pinnase ka teistes sarnastes olukordades hakkama saamiseks. Koos on julgem, koos saab üksteisele toeks olla!

„(p)ÖÖ" esietendub 29. aprillil, lavastuses mängivad Taavi Tõnisson, Kaisa Selde, Jevgeni Moissejenko ja Katri Pekri.

Märtsis saabub VEEUPUTUS

Autor: Hannele Känd

Kui Eesti Vabariigi 100. aastapäevast möödub üks kuu, jõuab kohale veeuputus. „Sajandi loo" teatrisarja kuuluva, 1980. aastatest kõneleva NUKU teatri ja Vaba Lava ühislavastuse „Enne meid oli veeuputus" lavastavad Kiur Aarma ja Jaak Kilmi. See on nende esimene teatritöö. Samal ajal kui Kilmi oli Telemaja soojasõlmes lavastuse tarbeks filmikaadreid salvestamas, rääkis Aarma pisut lavastuse taustast ja sisust.

„Veeuputusest" pidi algselt, mitu aastat tagasi, saama dokumentaalfilm. Erinevate asjaolude kokkulangemisel sünnib sellest aga alles nüüd hoopis teatrilavastus. „See lugu on algtõuke saanud meie lapsepõlvest. Oleme Jaaguga mõlemad Õismäel üles kasvanud, teine teiselpool tiiki. Samas ei ole selles loos Õismäele muud spetsiifilist, kui ainult kortermaja asukoht. Samastumist ja tuttavlikku leiab siit igaüks, kes on 1980ndatel elanud," kommenteerib Aarma.

Esialgu võlus Aarmat ja Kilmit võimalus mängida dokumentalistika ja fiktsiooni hämaralal. Nad proovivad lugu jutustada nii, nagu lapsed dokumentalistikat teeksid. „Nagu laste ja ka mälestuste puhul ikka, on neis lugudes tihti fookus mingil jabural faktil, detailil, mis on kui suur seiklus," sõnab Aarma.

Lavastajad on nimetanud sündivat lugu eepiliseks kommunaaldraamaks. „Eepilisust ja draamat tasakaalustab eesliide kommunaal," kommenteerib Aarma. „Võiks ka öelda, et lavaline *set-up* on justkui antiiktragöödia koos kooriga," täiendab ta. Loo keskseks sündmuseks on kõikide vanade kultuurrahvaste legendidest tuttav veeuputuse motiiv. Seekord saab see alguse augustis 1987, soojaveetorust aadressil Õismäe tee 10, korter 62. Läbi ühe maja loo räägitakse kümnendist, mis vormis ümber Euroopa kaardi, kogu maailma ideoloogilised jõuvahekorrad ja inimeste unistused. „Jälgime seda arengut läbi kolme toonase lapse silmade. Elanud üle veeuputuse, tuleb neil hakata looma uut maailma," seletavad lavastajad.

Teatrikogemusega filmirežissöörid annavad nõu

Sulev Keedus
Pidage meeles Stanislavskit – **kalossid jätke garderoobi** – isegi kui veeuputus oli enne meid.

Rainer Sarnet
Filmis öeldakse tihti – purgis! Kui kaader on filmitud, siis nii see säilib. Teatrit aga kaader-kaadrilt üles ehitada ei saa, seal toimub hoopis varjatum protsess. Viskad oma soovid ja mõtted katlasse ja lased siis neil küpseda. **Varuge kannatust**, kui poolte proovide pealt kõik nii välja ei paista, nagu algul arvasite; laske näitlejal küpseda. **Koguge julgelt mängumaterjali** ja proovide teisel perioodil **tehke läbimänge**, algusest lõpuni. Seal loksub paljugi paika, nii näitleja kui ka lavastaja jaoks.

„ENNE MEID OLI VEEUPUTUS"

TEATRISARJA „SAJANDI LUGU" LAVASTUS

autorid ja lavastajad **Kiur Aarma, Jaak Kilmi**
kunstnik **Liina Keevalli**k
näitlejad **Liivika Hanstin, Anti Kobin, Mihkel Tikerpalu** jt
kaastegevad **Tallinna Poistekoor, Tallinna Balletikool, Kaie Kõrbi balletistuudio, NUKU noortestuudio**

Esietendub 22.03.2018 Vaba Laval

Muuseumikontsert SÄNNI NOORMETSALT

18. jaanuaril toimub NUKU muuseumis teine muuseumikontsert, kus oma loomingut esitab Sänni Noormets.

Sänni on NUKUga juba sinasõber, sest oli lavastuse „Eesti jõulud" helilooja. „Mulle meeldib NUKU teatri puhul see loomingulisus, kus ükskõik millisest materjalist või esemest luuakse eriline ja kihiline elusolend! Minu muusika on minimalistlik, kuid kannab endaga kaasas mitmekihilisi mõtteid ja tundeid. Muuseumikontserdil kaasan muusikasse ruumi ja selles olevaid nukke. Kuulaja ülesanne on neid muusika saatel oma kujutelmades liikuma panna. Kui nukud liiguvad ja ruum kiigub, siis on kuulaja minuga ühel lainel," kirjeldab muusik eesootavat kontserti.

Muuseumikontsertide idee üks autor, muuseumijuhendaja Iti Niinemets ütleb, et kõik kontserdid on eksperimendid. „Kutsusime kontserte andma muusikud, kes olid valmis end proovile panema ja tulema oma tavapärasest keskkonnast välja. Nii saabki hubases teatrikeskkonnas nautida muusikute kordumatut kontserti, millest saab justkui teatrietendus."

„Lisaks sellele, et muusika on teatri väljendusvahend, on heli- ja teatrikeelel rohkemgi kokkupuutepunkte: elutu nuku äratab näitleja ellu samamoodi nagu muusik äratab ellu noodipaberil kirjas oleva muusika," täiendab muuseumi juhataja Maria Usk.

Kontserdisari jätkub 4. veebruaril, mil koos näitleja Kadri Skudra Kalda ja muusik Katariin Raska Lyga toimub kontsert-mäng „Parmu pill". Aprillis astub sarja viimasel kontserdil üles The Swingin' Sisters and Band, kes esitab Eesti Raadio Meeskvarteti salvestatud säravaid kergemuusikalaule.

väljaandja NUKU teater ja muuseum Lai 1/Nunne 4 Tallinn 10133 info@nuku.ee tel 6679 555 autorid ja toimetajad Kati Kuusemets · Hannele Känd · Mirko Rajas kujundaja Britt Urbla Keller

Õigesti vastanute vahel loositakse välja kutse kahele suvelavastusele „Gulliveri reisid".
Lahendsõna saata aadressil ristsona@nuku.ee hiljemalt 31. jaanuariks.

*	TEKITAV	NUKU-TEATRI NÄITLEJA	HIINA MÖÖT-ÜHIK	LIBEERIA DOMEEN	HOBUSE HÄÄLT TEGEMA	lahend-sõna	EULERI ARV	NÄIDENDI OSA / SUURE KAALUGA		NUKU-TEATRI PEA-KUNSTNIK	EESTI HELILOOJA / SPORDI-VÕISTLUS		TAIP / SOMAALIA DOMEEN		DAAMILE OMANE
NUKU-TEATRI SUVE-LAVASTUS															
TÜRGI LINN							INGLISE PARLAMENDI OSA / EESTI KIRJANIK								
EESTI MALETAJA / MÕLA				KEIGAR / JAMPS							MI / NIISA-KALA		HÄRRA	LA / ESI-KÜLJELT	
			KUUEST KOOSNEV RÜHM / KÜLA						ARAABIA MAADE RAHA / TEISE AASTA TAIME						
RAADIUS		KAMPER / ÕDEEM								PIHUS / NJUUTON					
SISESÕNA HISPAANIA LINN AAFRIKAS			HAWAII SAAR / NUKU-TEATRI NÄITLEJA					KAKSVARVAS-LAISIK / PÕOLA PÕLLU-MASINATE FIRMA					SIERRA LEONE DOMEEN / KEELE OSA		
					USTAV / TÄNAV TALLINNAS					ITI VEND					
KOLM SARNAST TÄHTE				RABAV EFEKT / KESKKOOL						AASTA / KREEKA DOMEEN		MASINGU TÄHT / AJUTINE		KELL / MI-BEMOLL	
NUKU-TEATRI LAVASTUS															koostas Jaak KÄND
NUKU-TEATRI LEGEND						SAMUTI			NUKU-TEATRI JUHT						*